

В.А. Гросул, д-р екон. наук, проф. (ХДУХТ, Харків)
С.О. Зубков, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

ОЦІНКА УМОВ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В КРАЇНАХ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА

Тісніша інтеграція в європейській соціально-економічній і політичній простір є одним з головних пріоритетів розвитку України. У цьому напрямку одним з основних проєктів Європейського Союзу є «Східне партнерство», що має на меті розвиток інтеграційних зв'язків Європейського Союзу з шістьма країнами колишнього СРСР: Азербайджаном, Вірменією, Білоруссю, Грузією, Молдовою й Україною. Проведення реформ з поліпшення умов ведення бізнесу є однією з умов інтеграції з ЄС.

Результати аналізу динаміки рейтингових позицій країн Східного партнерства за умовами ведення бізнесу за даними проєкту Doing Business 2019 (табл. 1), свідчать, що Україна стабільно посідала найгірші позиції, окрім 2007 року, коли Білорусь відставала від України на одну позицію, після чого щороку стабільно підвищувала її. Протягом 2006–2012 років умови ведення бізнесу в Україні за даними рейтингу погіршувалися, зокрема з 2006 показники країни знизились з 132-го місця до 152-го місця у 2012 році. З 2013 року позиції України поступово поліпшуються, про що свідчить щорічне зростання рейтингу країни зі 137-го до 71-го місця в 2019 році. Не дивлячись на те, що позиції країни зростають, вони залишаються одними з найнижчих серед усіх країн Європи. Найбільш прогресивні реформи відбулися в Грузії, коли в 2007 році позиція країни змістилася зі 112-го до 37-го місця, а сьогодні посідає 6-те місце серед 190 країн світу. Також слід відзначити сприятливі умови ведення бізнесу в Азербайджані (25-те місце).

Таблиця 1

Рейтинг країн Східного партнерства за умовами ведення бізнесу за 2006–2019 рр.

Країна	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Азербайджан	100	99	96	38	38	69	66	67	70	80	63	65	57	25
Вірменія	37	34	39	50	43	61	55	32	37	45	35	38	47	41
Білорусь	124	129	110	82	58	91	69	58	63	57	44	37	38	37
Грузія	112	37	18	16	11	17	16	9	8	15	24	16	9	6
Молдова	88	103	92	108	94	99	81	83	78	63	52	44	44	47
Україна	132	128	139	146	142	149	152	137	112	96	83	80	76	71

Якщо оцінити рейтинги країн Східного партнерства за окремими індикаторами у 2019 році (табл. 2), то загалом найбільш високі позиції у всіх країнах за індикатором «Реєстрація підприємств» та «Реєстрація власності», окрім України, позиції якої дещо вибиваються з загального тренду. Найбільш низькі позиції в усіх країнах спостерігаються за індикатором «Вирішення неплатоспроможності», причому найгіршу позицію має Україна – 145. Порівняно добрі успіхи з реформування підприємницького середовища Україна має за індикаторами «Отримання дозволів на будівництво» (30-те місце) та «Отримання кредитів» (32-ге місце).

Таблиця 2

Рейтинг країн Східного партнерства за умовами ведення бізнесу за складовими індикаторами у 2019 році

Країна	Загальний рейтинг	Реєстрація підприємств	Отримання дозволів на будівництво	Підключення до системи електропостачання	Реєстрація власності	Отримання кредитів	Захист міноритарних інвесторів	Оподаткування	Міжнародна торгівля	Забезпечення виконання контрактів	Вирішення неплатоспроможності
Грузія	6	2	27	39	4	12	2	16	43	8	60
Азербайджан	25	9	61	74	17	22	2	28	84	40	45
Білорусь	37	29	46	20	5	85	51	99	25	29	72
Вірменія	41	8	98	17	14	44	51	82	46	24	95
Молдова	47	14	172	81	22	44	33	35	35	69	68
Україна	71	56	30	135	63	32	72	54	78	57	145

Отже, Україна має найгірші показники порівняно з країнами ЄС та Східного партнерства зі створення сприятливих умов для ведення бізнесу. Це свідчить про повільні реформи у сфері поліпшення бізнес-середовища, що стримує залучення іноземних інвестицій та віддаляє перспективу членства України в ЄС.

The publication was made as part of the Erasmus+ project № 589942-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-CBY-EP-PE «Higher education institutions for youth entrepreneurship» (Grant Agreement №2017-2269 / 008-001). The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission can not be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.